اصرار مسئولان وزارت علوم به برون‌سپاری خدمات دانشگاهی و افزایش هزینه‌های رفاهی دانشجویی

دانشگاه رفتن لاکچری می‌شود

جواد صبوحی | با پایان دغدغه قبولی در آزمون سراسری، آن هم پس از صرف هزینه‌های سرسام‌آور کلاس‌های کنکور و خرید کتاب‌های تست و سرانجام دانشجو شدن در شهری دیگر، تازه دغدغه‌های دیگری به سراغتان می‌آید.

از تجربه حضور در خوابگاه‌های دانشجویی تا طعم گاه نچسب غذای سلف دانشگاه؛ از خرید منابع درسی که گاه در بازار تخصصی هم نمی‌شود پیدایشان کرد و به اجبار باید با چند برابر قیمت از چند فصل آن‌ها کپی تهیه کنید، تا هزینه رفت‌وآمدتان از خوابگاه تا دانشگاه. با همین شرایط اگر بخت با شما همراه باشد و بتوانید کاری همراه تحصیل برای خود فراهم کنید، شاید بشود بخشی از این هزینه‌ها را پرداخت کرد؛ در غیر این‌صورت شاید مثل بعضی‌ها ناچار شوید قید تحصیل را بزنید.

در همین روزها که می‌شود پیامدهای افزایش قیمت‌ها را با پوست و گوشت و استخوان لمس کرد، افزایش هزینه‌های رفاهی دانشجویی به‌ویژه برای دانشجویان شهرستانی خبر نگران‌کننده‌ای است.

■اداره خدمات به شیوه کمونیستی!

«سال گذشته و امسال، برای تعمیر و احداث خوابگاه، بودجه بیشتری گرفتیم؛ متأسفم بگویم ما خدماتمان را کمونیستی اداره می‌کنیم؛ مسئولیت خدمات را در دست می‌گیریم، پول آن را هم می‌دهیم اما رضایت جلب نمی‌کنیم، درحالی‌که دوران مدیریت کمونیستی در دنیا تمام شده است». وزیر علوم که پیش از این بارها از ضرورت برون‌سپاری خدمات دانشگاهی و همکاری با صنایع و شرکت‌ها برای کاهش هزینه آموزش عالی گفته بود، این‌بار هم با بیان این نکات در نشستی خبری به خبرنگاران بیان کرده: «سال گذشته بیش از ۱۱ همت صرف تغذیه دانشجویی شد که این عدد، معادل ۲۲ درصد بودجه کل دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های کشور است، اما به‌گونه‌ای مدیریت می‌کنیم که هزینه‌ها، بالا و فایده، پایین بوده است.

خوابگاه به اندازه کافی نداریم؛ خوابگاه‌های موجود هم قابل قبول نیستند، بسیاری از آن‌ها فرسوده شده‌اند، هر چند همه ساله، خوابگاه‌ها تعمیر و تا اندازه‌ای بازسازی می‌شوند و هدف این است وضعیت خوابگاه بهتر از این باشد». حسین سیمایی صراف در روزهای پایانی سال گذشته نیز از برنامه‌های وزارت علوم برای کاهش میزان وابستگی آموزش عالی به بودجه دولتی گفته بود؛ چراکه به اعتقاد وی، حل مشکلات اقتصادی آموزش عالی بدون روش‌های تأمین مالی جدید ممکن نیست.

او حالا گرچه از استادان دانشگاه کمک خواسته تا راهکارهایشان را برای کاهش اتکای اقتصاد آموزش عالی به بودجه عمومی کشور ارائه دهند، اما به نظر می‌رسد طرح ارائه شده او پیش از رسیدن نظرات استادان و خبرگان دانشگاهی، در حال اجرا شدن است؛ موضوعی که از همین ابتدا واکنش‌های دانشجویان و دانشگاهیان را در پی داشته است.

البته چند روز پیش از اظهارات وزیر علوم؛ محمدحسین امید، رئیس دانشگاه تهران نیز که در سال‌های ابتدایی دهه ۹۰ به عنوان معاون اداری و مالی در وزارت علوم ایفای نقش می‌کرد با بیان اینکه هزینه‌های سرسام‌آور خدمات دانشجویی و رفاهی حدود ۳۰ درصد کل بودجه دانشگاه را شامل می‌شود اظهار کرده بود: «این هزینه‌های چشمگیر درواقع صرف مأموریتی می‌شود که وظیفه دانشگاه نیست. دانشگاه نباید به جای دغدغه علمی و پژوهشی، دغدغه غذا و خوابگاه را در بودجه‌ریزی داشته باشد؛ باید این بار سنگین از روی دوش دانشگاه‌ها برداشته شود تا به وظیفه اصلی خود برسند.

هزینه‌های بسیاری بر دوش دانشگاه است که دیده نمی‌شود؛ تخت دانشجویی را ۸ میلیون تومان اجاره می‌کنیم در حالی که از دانشجو ۲۵۰هزار تومان هزینه دریافت می‌کنیم. این با کدام منطق سازگار است؟

در همین زمینه، دانشگاه تهران برای نخستین بار در کشور پیشنهاد استقلال مالی دانشگاه را ارائه داده تا در یک دوره چهار ساله، ابتدا بارهای اضافه و مسئولیت‌های نامرتبط و هزینه‌بر مثل خدمات رفاهی از دوش دانشگاه برداشته شود و در مرحله دوم نیز دانشگاه با تعرفه واقعی و استاندارد کیفی جهانی، دانشجو بپذیرد و جذب کند».

> موضوع واگذاری خدمات رفاهی دانشگاه‌ها به بخش خصوصی به ماه‌های پایانی سال ۸۹ برمی‌گردد. براساس قانون برنامه پنجم توسعه قرار بود سالانه ۲۰درصد خدمات رفاهی دانشگاه‌ها به بخش خصوصی واگذار شود

■آغاز فصل واگذاری

موضوع واگذاری خدمات رفاهی دانشگاه‌ها به بخش خصوصی به ماه‌های پایانی سال ۸۹ برمی‌گردد.

براساس قانون برنامه پنجم توسعه قرار بود سالانه ۲۰درصد خدمات رفاهی دانشگاه‌ها به بخش خصوصی واگذار شود.

معاون اسبق دانشجویی وزارت علوم، ۵ دی سال ۸۹ در دیدار با اعضای شورای صنفی دانشگاه تهران از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و مردم علاقه‌مند دعوت کرده بود در این بخش سرمایه‌گذاری و فعالیت کنند. محمود ملاباشی در این نشست برون‌سپاری خدمات رفاهی را گامی مؤثر برای بهتر انجام شدن مأموریت اصلی دانشگاه‌ها در تولید علم و فعالیت‌های علمی دانسته و گفته بود در صورت برون‌سپاری خدمات رفاهی، نظارت مسئولان دانشگاه‌ها بر روند انجام فعالیت‌ها و چگونگی ارائه خدمات رفاهی ادامه پیدا می‌کند.

یک ماه پس از این اظهارات، علی اکبر متکان، معاون وقت اداری، مالی و توسعه منابع وزارت علوم هم از زمان واگذاری خدمات رفاهی دانشجویان به بخش خصوصی خبر داد و به این ترتیب رسماً اعلام کرد واگذاری این خدمات از سال ۹۰ آغاز می‌شود و به‌تدریج تا پنج سال دیگر تمام این خدمات به بخش خصوصی واگذار خواهد شد.

براساس تصمیمات وزارت علوم قرار شد طرح واگذاری فعالیت‌های رفاهی به بخش خصوصی ابتدا به صورت آزمایشی در دانشگاه کاشان و سپس در چند دانشگاه بزرگ همچون دانشگاه امیرکبیر و فردوسی مشهد اجرا شود تا در صورت موفق بودن نتیجه آن در این دانشگاه‌ها، به دیگر دانشگاه‌های کشور نیز تعمیم داده شود.

با این‌حال برون‌سپاری خدمات رفاهی دانشگاه‌ها به بخش خصوصی از سال ۹۰ آغاز شد و یک سال پس از آن، محمود ملاباشی از برون‌سپاری ۳۰ درصد خدمات رفاهی دانشگاهیان خبر داد.

ملاباشی گفته بود اگر با سرعتی که در حال حاضر برای انجام برون‌سپاری حرکت می‌کنیم پیش برویم، تا پایان برنامه پنج‌ساله اگر به ۱۰۰ درصد این طرح نرسیم به ۸۰ درصد آن خواهیم رسید.

خلاصه آنکه سه سال پس از ابلاغ واگذاری خدمات رفاهی دانشجویی به بخش خصوصی، برخی از دانشگاه‌ها بخش‌هایی از خوابگاه‌ها و سلف سرویس‌های خود را به بخش خصوصی واگذار کردند.

البته واگذاری خوابگاه‌های دولتی به بخش خصوصی از همان آغاز با کُندی آغاز شد. آن هم به این دلیل که مسئولان دانشگاهی نگران وضعیت فرهنگی خوابگاه‌ها پس از واگذاری آن بودند. به همین دلیل ترجیح می‌دادند یا وارد این میدان نشوند و یا اینکه آن را به آخرین مرحله برای واگذاری موکول کنند.

■بی‌مهری مهر امسال

حالا مهر امسال پنج سال پس از ابلاغ این طرح، باز هم وزیر علوم از دغدغه‌ها و تنگناهای مالی که دست و پای این وزارتخانه را برای انجام امور مالی بسته‌اند، از مدیریت «کمونیستی» تغذیه دانشجویان و نبود خوابگاه‌های کافی و فرسودگی خوابگاه‌های فعلی می‌گوید.

این در حالی است که اطلاعات دفترچه انتخاب رشته کنکور امسال نشان می‌دهد بسیاری از دانشگاه‌ها، یا خوابگاهی را برای دانشجویان اختصاص نمی‌دهند و یا ترجیح می‌دهند آن‌ها را به خوابگاه‌های خودگردان یا ملکی معرفی کنند. گامی که به نظر می‌رسد مدیران این وزارتخانه در راستای کمک به کاهش وابستگی آموزش عالی به بودجه دولتی و کاهش هزینه‌های آن برداشته‌اند.

به گفته دانشجویان، نرخ خوابگاه‌های مجردی از حدود ۷۰۰هزار تومان به ۸۰۰هزار تومان و برای دانشجویان شبانه از یک میلیون و ۸۰۰ هزار تومان به ۲میلیون و ۵۰۰ هزار تومان رسیده است. در خوابگاه‌های متأهلی هم نرخ واحد مستقل از ۵میلیون و ۱۰۰هزار تومان به ۶میلیون و ۳۰۰ هزار تومان و واحد مشترک از ۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان به ۴میلیون و ۷۲۵ هزار تومان افزایش یافته است. در دوره‌های شبانه، نرخ خوابگاه‌های متأهلی تا ۹میلیون و ۴۵۰ هزار تومان و خوابگاه‌های مستقل تا ۱۳ میلیون تومان تعیین شده است.

البته مسئله این روزهای دانشگاه‌ها تنها گران شدن نرخ خوابگاه‌ها نیست، مواد غذایی و ارزاق دانشجویی هم با افزایش درخور توجه قیمت‌ها مواجه شده‌اند، تا جایی که خبرها از رشد ۷۰درصدی قیمت آن‌ها در سلف سرویس‌ها حکایت دارد.

بر اساس محاسبات، یک دانشجو در کمترین حالت باید در یک ترم یک‌میلیون تومان تنها برای سه وعده غذای روزانه بپردازد؛ رقمی که در شرایط استفاده از وعده‌های پرهزینه به ۲میلیون تومان هم می‌رسد. این‌ها تنها بخش رسمی هزینه‌های دانشجویی است. هزینه‌های رفت‌وآمد، خرید کتاب، لباس، لوازم آموزشی و پژوهشی و... را هم به این هزینه‌ها اضافه کنید.

■بازنگری کنید

در چنین شرایطی، شوراهای صنفی دانشگاه‌ها در نامه‌ای به وزیر علوم، ضمن هشدار درباره پیامدهای افزایش هزینه‌های رفاهی، بر ضرورت بازنگری فوری مصوبه اخیر و سیاست‌های معیشتی تأکید کرده‌اند.

اصلاح ساختار معاونت‌های دانشجویی دانشگاه‌ها، افزایش کیفیت زیرساختی دانشگاه‌ها، توسعه دائمی و برنامه‌ریزی‌شده خوابگاه‌ها و همین‌طور ایجاد ساختار نظارتی مناسب بر عملکرد مالی مراکز آموزشی، از وظایفی است که براساس «بند ۳۰ قانون اساسی» وزارت علوم به عنوان متولی دانشگاه، ملزم به گسترش رایگان تحصیلات عالی است و باید به آن بپردازد، اما به نظر می‌رسد با وجود همین تأکید، حاضر به توقف روندی که پنج سال است آن را آغاز کرده نیست؛ راه سختی که در درازمدت و شاید هم در آینده‌ای نزدیک، دانشگاه را به محلی خیالی و دست‌نیافتنی برای اقشار کم‌درآمد و محروم تبدیل کند.

مسئول داروخانه بیماران خاص عنوان کرد

فروش داروی تقلبی ۶۰ میلیون تومانی

مسئول داروخانه بیماران خاص گفت: بیماران خاص ناچارند هزینه‌های سنگینی از جیب بپردازند و در صورت مراجعه به بازار آزاد، سلامتشان نیز در معرض خطر جدی قرار می‌گیرد.

به گزارش مهر؛ رسول نظری‌فرد گفت: اکنون حدود ۹۸ تا ۱۰۰ درصد داروهای موجود زیر پوشش بیمه هستند، اما برخی داروها خارج از پوشش بیمه‌اند یا افزایش ناگهانی قیمت آن‌ها موجب می‌شود بیماران چند هفته ناچار به پرداخت مستقیم از جیب شوند. چندی پیش بیماری که می‌توانست داروی خود را با بیمه ۳ میلیون تومان تهیه کند، از بازار آزاد دارو را به‌قیمت دانه‌ای ۶۰ میلیون تومان خریده بود و خوشبختانه پیش از تزریق پزشک متوجه شدیم دارو تقلبی است و در یکی از این پرونده‌ها فروشنده بازداشت شده است.

سخنگوی سازمان غذا و دارو بیان کرد

آخرین وضعیت بازار شیرخشک و کمبود برخی برندها

به گزارش ایسنا؛ محمد هاشمی، سخنگوی سازمان غذا و دارو در پاسخ به اخباری درباره کمبود برخی برندهای شیرخشک به‌ویژه شیرخشک‌های رژیمی در داروخانه‌ها، اظهار کرد: با وجود برخی گزارش‌ها درباره کمبود یک برند خاص شیر خشک، چند ماه است تمامی انواع شیرخشک در داروخانه‌ها در دسترس خانواده‌ها قرار گرفته است. شیرخشک‌ها تنوع کافی دارند و در میان شیرخشک‌های رژیمی، تعداد کمی از برندهای پرمصرف با مشکل انتقال ارز مواجه بودند که این مسئله برطرف شده و پیش‌بینی می‌شود تا حدود دو هفته آینده وضعیت تأمین به‌طور کامل پایدار شود. اعلام کمبود براساس نام تجاری صحیح نیست، زیرا هر نوع شیرخشک چندین برند مشابه دارد و والدین می‌توانند با مشورت پزشک، برند جایگزین مناسب را انتخاب کنند.

رئیس انجمن علمی شنوایی‌شناسی اعلام کرد

ابتلای بیش از ۵/۵میلیون ایرانی به درجاتی از کم‌شنوایی

به گزارش ایسنا؛ محسن احدی، رئیس انجمن علمی شنوایی‌شناسی ایران درمورد آمار کم‌شنوایی در ایران تصریح کرد: آمار بین‌المللی نشان می‌دهد کم‌شنوایی یکی از چهار بیماری اول جهان از نظر بار بیماری است و تأثیرات عمیقی بر فرد، خانواده و جامعه بر جا می‌گذارد.

در کشور ما نیز طبق اعلام وزارت بهداشت، حدود ۶/۷درصد جمعیت در گروه‌های سنی مختلف با درجاتی از کم‌شنوایی مواجه هستند. این آمار شامل بیش از ۵/۵میلیون ایرانی است که با درجاتی از کم‌شنوایی زندگی می‌کنند.

دکترای تخصصی شنوایی‌شناسی با ارائه مثالی ادامه داد: برای نمونه، تنها در سال ۱۴۰۳، از هر هزار تولد، ۳/۹ نوزاد دچار کم‌شنوایی بودند؛ رقمی که در برخی استان‌ها به ۲۱ در هزار تولد نیز رسیده است.

علی لطیفی خبر داد

آموزش هوش مصنوعی به دانش‌آموزان پایه ششم

به گزارش تسنیم؛ رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی اعلام کرد: پس از اجرای آزمایشی موفق سه‌سال گذشته، کتاب کار و فناوری پایه ششم امسال در کل کشور به صورت سراسری اجرا می‌شود و شامل آموزش هوش مصنوعی و کدنویسی نیز است.

علی لطیفی اظهار کرد: اجرای آزمایشی این کتاب از سه سال پیش آغاز شد و امسال کتاب کار و فناوری پایه ششم در کل کشور اجرا می‌شود. این کتاب مهارت‌های عملی و فناوری دانش‌آموزان را تقویت می‌کند و زمینه یادگیری هوش مصنوعی و کدنویسی را فراهم می‌آورد.

رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی افزود: آموزش هوش مصنوعی، علاوه بر پایه ششم، در پایه‌های هفتم و هشتم نیز گنجانده شده است.

خبر

پرسشی از مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی وزارت علوم

کاهش طول دوره تحصیلی در مقاطع دانشگاهی به کجا رسید؟

مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی وزارت علوم به پرسش‌ها و دغدغه‌ها درباره کاهش طول دوره تحصیلی در مقاطع دانشگاهی پاسخ داد.

به گزارش ایلنا؛ رضا نقی‌زاده در پاسخ به پرسشی مبنی بر اینکه آیا کاهش زمان و سنوات تحصیلی دانشجویان قرار است صرفاً به مدت تحصیل محدود شود یا بر عناوین و محتوای درسی هم تأثیر می‌گذارد، توضیح داد: به‌طور کلی، سنوات آموزشی یک بخش «برنامه آموزشی» و یک بخش «برنامه درسی» دارد. باید این دو را از هم تفکیک کنیم.

وی افزود: این موضوع در مقاطع مختلف تحصیلی اعم از کاردانی، کارشناسی ناپیوسته، کارشناسی پیوسته، ارشد و دکترا مطرح است و به صورت همگون به‌تدریج جلو خواهد رفت. در بحث برنامه‌ریزی آموزشی، جاهایی وجود دارد که پرت و اتلاف زمان داریم. برای مثال، در دوره‌های کارشناسی ارشد و دکترا بعضی مواقع می‌بینیم بخش آموزشی دوره، سه یا چهار ترم طول می‌کشد، در حالی که می‌توان همان برنامه درسی را در دو ترم ارائه داد تا دانشجو سریع‌تر به مرحله پروپوزال و دفاع برسد.

نقی‌زاده اضافه کرد: مسائلی مانند آزمون جامع یا زبان یا حتی موضوع نظام دو ترمی یا سه ترمی نیز مطرح است. می‌توان بخشی از این مسائل را به پیش از کنکور و ورود دانشجو به دوره دکترا موکول کرد یا برای آزمون جامع تمهیداتی اندیشید تا دانشجویان توانمندتر زودتر به بخش پژوهشی وارد شوند. این خود به خود سنوات را کاهش می‌دهد، در حالی که شما در برنامه درسی تغییری ایجاد نکرده‌اید؛ اینجا فقط «برنامه آموزشی» تغییر کرده است.

وی عنوان کرد: در مورد دوره کارشناسی که دوره‌ای عمدتاً آموزشی است و بخش پژوهشی ندارد، نیازمند تغییر همزمان برنامه آموزشی و برنامه درسی هستیم. در دنیا دو شیوه رایج وجود دارد؛ یکی مدل سه‌ساله مشهور به «بولونیا» که اروپایی‌ها از آن استفاده می‌کنند. این مدل در نظام واحدی با ما تفاوت دارد. آن‌ها در چارچوب سیستم ECTS واحدهای مشخصی دارند که حتی ساعت‌های آزمون و مطالعه در خانه نیز به عنوان بخشی از برنامه درسی و زمان واحد درسی لحاظ می‌شود.

مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی تشریح کرد: در این مدل از همان ابتدای دوره به دروس تخصصی و پایه می‌پردازند و دروسی که برای مقطع بالاتر مورد نیاز است، کمتر ارائه می‌شود. برای مثال، در بعضی از کشورهای اروپایی برخی دوره‌ها سه‌ساله و برخی چهارساله هستند. دوره‌های چهارساله عمدتاً برای کسانی است که قصد ادامه تحصیل در ارشد و دکترا را دارند و دانشگاه‌ها به آن‌ها امتیاز بیشتری می‌دهند، یعنی لازم نیست کسی که فقط می‌خواهد کارشناسی بگیرد، دروسی را بخواند که به درد مقطع ارشد می‌خورد.

■هنوز راهکارها قطعی و نهایی نشده است

نقی‌زاده در ادامه گفت: اگر این مدل اجرا شود، بخشی از «برنامه درسی» نیز قطعاً تفاوت خواهد کرد. درباره راهکارها صحبت نمی‌کنم، چراکه هنوز قطعی و نهایی نشده است. یک تیم کارشناسی در مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و یک تیم دیگر در مؤسسه تحقیقات سیاست علمی کشور داریم که روی این موضوع کار می‌کنند. راهکارهای موجود در دنیا متفاوت است. اگر در دوره کارشناسی این تغییرات نهایی شود، به احتمال زیاد هم در «برنامه آموزشی» و هم در «برنامه درسی» تفاوت‌هایی خواهیم داشت.

وی در پاسخ به اینکه با توجه به بحران اقتصادی فعلی کشور، آیا کاهش زمان تحصیل موجب ایجاد فشار مضاعف بر دانشجویان شاغل نخواهد شد، اظهار کرد: نرخ اشتغال دانشجویان کارشناسی پایین است. در تحصیلات تکمیلی (ارشد و دکترا) که نرخ اشتغال در آن‌ها بالاتر است، یکی از الگوها تبدیل دوره‌ها به دو صورت تمام‌وقت و پاره‌وقت است. کسی که شاغل است، می‌تواند مدل پاره‌وقت را انتخاب کند که مدل سنواتش متفاوت است. البته همه این‌ها در حال بررسی است.

نقی‌زاده بیان کرد: در دنیا الگوی تمام‌وقت و پاره‌وقت با شرایط و تخصیص امکانات متفاوت وجود دارد. در کارشناسی عمدتاً با مشکل اشتغال گسترده روبه‌رو نیستیم. باید واحدهای درسی متناسب تعریف شود تا دانشجویی که می‌خواهد در ۶ ترم دانش آموخته شود، بتواند این کار را در یک روند عادی انجام دهد، نه اینکه برای این کار نیاز به انرژی فوق‌العاده داشته باشد. هدف این است مسیر تسهیل شود. مواردی که به آن‌ها اشاره کردم مطالعاتی است که صورت گرفته که می‌تواند شامل سناریوهای محتمل باشد. اینکه چه تصمیمی گرفته شود به خیلی از مسائل مربوط است.

■کاهش در برخی پلتفرم‌های بین‌المللی

مدیرکل دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی وزارت علوم عنوان کرد: نکته دیگر، روند «آموزش هوشمند» است که در حال تغییر کل بازی است. اکنون در برخی پلتفرم‌های بین‌المللی، دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد با کاهش جدی زمان دوره در حال ارائه است. دلیل این موضوع فناوری جدید، هوش مصنوعی و آموزش هوشمند است که اثر خود را می‌گذارد. ما باید برنامه آموزشی خود را با نیازهای روز تطبیق دهیم.

نقی‌زاده گفت: امروزه علوم به سرعت تغییر می‌کنند؛ برای مثال، رشته کامپیوتر را در نظر بگیرید که سرعت تغییرات در آن بسیار زیاد است. به همین دلیل است که بحث یادگیری بلندمدت و مستمر مطرح می‌شود. ما باید خود را با این شرایط تطبیق دهیم، وگرنه جذابیت آموزش عالی پایین می‌آید که همین الان نیز تا حدی تحت تأثیر قرار گرفته است.